

OSTRAVAN.CZ

1. Ostravská Turandot v režii Rocca: Hádanka, jejíž řešení je novým začátkem a koncem

22.12.2024 ostravan.cz - Milan Bátor

Odkaz na originál

Klíčová slova: ostravské (6); divadle (2); divadlo (2); Marka (2); moravskoslezské (2); Národní (2); opery (2); Ostravská (2); Šedivého (2); Antonína; Bajús; divadla; divadlem; Dvořáka; Juraj; Marek; moravskoslezského; moravskoslezském; Národního; Národním; Ostravě; ostravský; Šedivý; v

Turandot je "labutí píseň" velkého italského skladatele. Pro svou poslední operu hledal Puccini dlouho námět, nakonec zvolil příběh o čínské princezně Turandot, jehož předloha se nachází už v perských pohádkách. Libretisté Giuseppe Adami a Renato Simoni se nespokojili s pouhou imitací. Jejich vyprávění se nápadně blíží principům filozofie dekonstrukce, podle níž text nemůže mít žádný konečný a předem daný význam, jelikož může existovat mnoho způsobů čtení.

Proto lze na Turandot nahlížet prizmatem osoby, která trpí psychickou paranoiou, stejně tak ovšem může jít o emancipovanou ženu, jejíž antipatie k mužům je motivována touhou po svobodě a nezávislosti. Mnohoznačnost pojetí Turandot, ale i dalších postav Pucciniho opery, si nepochybně uvědomil také slovinský režisér Rocco. Ve své režijní a scénografické vizi divákům totiž nenabídl jednoznačné řešení, ale koncipoval celý příběh jako jednu velkou enigmu, která se třítí do dalších rébusů a hádanek.

Je otázkou, co žene Kalafa k někomu, kdo jej téměř do poslední chvíle odmítá. Je otázkou, o čem ve skutečnosti svědčí hluboké citové pouto mezi Timurem a Liu. A co teprve vášnivě slepá láska Liu ke Kalafovi, která se nezdráhá obětovat svůj vlastní život, aby ho zachránila? Postavy této opery jsou v permanentním dilematu. Jak mají jednat? Kdo vlastně jsou a kam chtějí dojít? Jedním z klíčových vizuálních atributů **ostravské** inscenace jsou masky a škrabošky. Masky vidíme na tvářích davu, který reprezentuje **ostravský** sbor. Zjevují se také ve vizuální projekci a na obličejích dalších postav. Masky jsou pro Rocca archetypem kolektivního nevědomí, které hraje roli v lidských interakcích a zakrývá často i nám samotným, kdo vlastně jsme.

Ragaa Eldin jako Kalaf v zajetí hádanek v Turandot. (Foto: Martin Kusyn)

S dalšími vizuálními symboly Rocco pracuje náznakově. Nostalgické vzpomínky na domov v áriích ministrů decentně zrcadlí pouze siluety přírodní scenérie na plátně. Tragický odchod Liu má transcendentní přesah, který ilustruje blankytně modré, čisté a jasné nebe. Kostýmy Belindy Radulović odpovídají charakteru a společenské roli jednotlivých postav. Symetralou všeho jsou úchvatné šaty Turandot, které reprezentují nejen její postavení, ale i chlad a krutost. Kostýmy mají i smysl pro nadsázku – císař nosí sako a zlatou stuhu, tradiční úřednický hodnostář Mandarín má na sobě vojenské oblečení.

Divák je vtažen do procesu hádanek, jejichž zadání scéna vyobrazuje atraktivními grafickými symboly připomínajícími QR kódy. Nelze si nevšimnout ani významového propojení se třemi mlčenlivými enigmami a jejich vábivými tanečními gesty. Enigmy procházely **divadlem** také během přestávek, kde je mohli diváci potkat. O rafinovanou pohybovou spolupráci inscenace se postarala Nataša Novotná.

Enigma z **ostravské** Turandot. (Foto: Martin Kusyn)

Národní divadlo moravskoslezské jako obvykle připravilo dvě alternativní obsazení ústředních postav pro čtvrteční i sobotní premiéru. I tentokrát se ukázalo, že nejde o první a druhé, či kvalitativně nesouměřitelné sestavy, nýbrž o pečlivou strategii a nanejvýš kompetentní volbu šéfa **ostravské opery** Marka Šedivého.

Timura v sobotu ztvárnil Jozef Benci. Jeho mohutný hlas dodal zuboženému tatarskému králi hrdý majestát a dramatickou sílu, kterou ovšem při svých mimořádných dispozicích slovenský basista držel v přijatelných dynamických mezích. Benci potěšil také lyrickým výrazem a kantabilitou, která vyrůstala z konkrétního okamžiku a spájela se s jeho hereckým nadáním. Jeho syna Kalafa sehrál egyptský tenorista Ragaa Eldin. V tuzemském kontextu zřídka vídaný umělec se během posledních let úspěšně etabloval na evropských operních jevištích. Připomeňme, že Kalafa Eldin ztvárnil už v berlínské Deutsche Oper před pěti lety. Eldinův strhující výkon v **ostravské** inscenaci lze ohodnotit pouze jediným slovem: "dokonalý". Egyptský tenor se blýsknul pevným, vytrvalým a vyrovnaným hlasem s hřejivými a zakulacenými výškami. Slavná árie "Nessum dorma" (Ať nikdo nespí) v jeho fantastickém podání by podle mého názoru nezapadla ani na nejprestižnějších světových scénách.

Z opery Turandot. (Foto: Martin Kusyn)

Velmi šťastně se sešla také trojice ministrů Ping, Pang, Pong, kterou v sobotu potměšile i rozkošně sehráli Sungbin Kim, Vít Šantora a Juraj Nociar. Trio potěšilo dobrou interakcí a skvěle stříženými rozdílnými povahami svých postav. Co se týče individuálního pěveckého pojetí, musíme vyzdvihnout znamenitý výkon jihokorejského barytonisty. Sungbin Kim je obrovský talent a jeho obdivuhodně nosný, ohebný baryton, jakož i herecký talent, jsou do budoucna značným příslibem.

Sungbin Kim a Gabrijela Deglin. (Foto: Martin Popelář)

O císaři Jana Vacíka jsme referovali v reflexi čtvrteční premiéry, otrokyni Liu po Veronice Rovné ztělesnila v sobotu chorvatská sopranistka Gabrijela Deglin. Je přínosné, že **Národní divadlo moravskoslezské** nabízí v novém nastudování mezinárodní obsazení. Díky tomu se nabízí srovnání, které mimo jiné dokládá, jak mnohotvárné, třebaže podobně přesvědčivé, může být individuální pojetí jedné a téže role. Oproti "stříbrnému" hlasu Rovné, který je obdařen vzácnou lehkostí, flexibilitou a křišťálově zářivými výškami, učaroval soprán Deglin svou potměšilou barvou a širokým, plně znějícím tónem. K tomu nutno přičíst její soustředěný a neokázalý herecký přístup, který přiléhavě odpovídal ženě s utajovaným bouřlivým citovým životem.

Ragaa Eldin a Frédérique Friess v **ostravské** inscenaci **oper** Turandot. (Foto: Martin Kusyn)

Dalším nezpochybnitelným triumfem **ostravské** inscenace je Frédérique Friess. Její pojetí je vzdálené neproniknutelnému výrazu Maily Hundeling. Friess jako Turandot vládne širokou paletou emocionálních odstínů, které se odráží v jejím vitálním hereckém

ztvárnění. Je důrazná a naléhavá, překvapuje nekompromisními gesty a vnitřní energií. V její interpretaci se schází hudební inteligence s muzikalitou, čemuž odpovídala nenásilná, avšak dramaticky přesvědčivá výstavba hudebních frází. Soprán Friess má dobrou průbojnost, přitom její Turandot nesázela jen na povrchní intenzitu, ale potěšila psychologicky graduujícím výrazem, který se vyhýbal pěvecké šabloně. Ani v nejobtížnějších partiích neztrácel hlas francouzské sopranistky svou ušlechtilou barvitostí, napětí a jistotu. **Ostravská** inscenace nabízí v obou případech nesmírně zajímavé Turandot.

Frédérique Friess v opeře Turandot. (Foto: Martin Kusyn)

Pro pořádek doplníme, že sobotní představení doprovodily i spolehlivé výkony Jiřího Dvořáka, Anežky Olosové, Petry Sejkorové a Julie Svitičové. Orchester pod pozornou a muzikální taktovkou **Marka Šedivého** je báječně připraven a zvládá náročnou partituru s dravým temperamentem i smyslem pro instrumentální zvukomalbu. V neposlední řadě můžeme v konsenzu se čtvrté první premiérou potvrdit, že sbor **Národního divadla moravskoslezského** zanechal v aktuální Turandot jednu z nejsilnějších a nejvelkolepějších stop.

Ostravská Turandot je inscenací, která vyrůstá z pokorného a mimořádně vnímavého přístupu k Pucciniho poslednímu dílu. Činí tak invenčním způsobem, jenž se vyhýbá rutině a současně nerozmělnuje dramaticky sevřenou operu nesourodými prvky. Režijní a scénografická vize Rocca je příkladem neobyčejně intimního a důkladného přístupu, který se zrcadlí nejen v konkrétní intelektuálně a filozoficky bohaté koncepci, ale i v laskavém a ohleduplném přístupu k celému procesu a jeho jednotlivým segmentům. Středobodem jeho Turandot není jen láska a věčné otázky, které probouzí. V centru Turandot je nevýslovná nepochopitelná bytost jménem člověk.

*

Turandot. Hudba: Giacomo Puccini. Režie: Rocc. Hudební nastudování: **Marek Šedivý**. Scéna: Rocc. Kostýmy: Belinda Radulović. Dramaturgie: **Juraj Bajús**. Sbormistr: Jurij Galatenko. Recenze je psána z druhé premiéry uvedené v sobotu 21. prosince 2024 v **Národním divadle moravskoslezském – Divadle Antonína Dvořáka v Ostravě**.

*

Přečtěte si také recenzi první premiéry uvedené ve čtvrtek 19. prosince 2024.

URL | <https://www.ostravan.cz/88650/ostravska-turandot-v-rezii-rocca-hadanka-jejiz-reseni-je-novym-zacatkem-a-koncem/>

« zpět na začátek

Ostravská Turandot v režii Rocca: Hádanka, jejíž řešení je novým začátkem a koncem

22.12.2024 14:49 Milan Bátor Divadlo Recenze

Národní divadlo moravskoslezské v sobotu podruhé uvedlo novou operní inscenaci Turandot. Tříaktová opera Giacoma Pucciniho byla poprvé uvedena v roce 1926 a od té doby prakticky neopustila světová operní jeviště. Příběh princezny Turandot, která se provdá za toho, kdo rozluští její tři hádanky, skladatel podtrhnul úchvatnou hudbou. V sobotu hlavní role ztvárnili především hostující umělci jako Frédérique Fries, Ragaa Eldin, Gabriela Deglin, Sungbin Kim a další. Spoluúčinkoval operní sbor, děti z Operního studia NDM a operní orchestr Národního divadla moravskoslezského pod taktovkou Marka Šedivého.

Frédérique Fries v titulní roli opery Turandot.

Foto: Martin Popelář

Turandot je „labutí píseň“ velkého italského skladatele. Pro svou poslední operu hledal Puccini dlouho námět, nakonec zvolil příběh o čínské princezně

Turandot, jehož předloha se nachází už v perských pohádkách. Libretisté *Giuseppe Adami* a *Renato Simoni* se nespokojili s pouhou imitací. Jejich vyprávění se nápadně blíží principům filozofie dekonstrukce, podle níž text nemůže mít žádný konečný a předem daný význam, jelikož může existovat mnoho způsobů čtení.

Proto lze na Turandot nahlížet prizmatem osoby, která trpí psychickou paranoiou, stejně tak ovšem může jít o emancipovanou ženu, jejíž antipatie k mužům je motivována touhou po svobodě a nezávislosti. Mnohoznačnost pojetí Turandot, ale i dalších postav Pucciniho opery, si nepochybně uvědomil také slovinský režisér *Rocc*. Ve své režijní a scénografické vizi divákům totiž nenabídnul jednoznačné řešení, ale koncipoval celý příběh jako jednu velkou enigmu, která se tříští do dalších rébusů a hádanek.

Je otázkou, co žene Kalafa k někomu, kdo jej téměř do poslední chvíle odmítá. Je otázkou, o čem ve skutečnosti svědčí hluboké citové pouto mezi Timurem a Liu. A co teprve vášnivě slepá láska Liu ke Kalafovi, která se nezdráhá obětovat svůj vlastní život, aby ho zachránila? Postavy této opery jsou v permanentním dilematu. Jak mají jednat? Kdo vlastně jsou a kam chtějí dojít? Jedním z klíčových vizuálních atributů ostravské inscenace jsou masky a škrabošky. Masky vidíme na tvářích davu, který reprezentuje ostravský sbor. Zjevují se také ve vizuální projekci a na obličejích dalších postav. Masky je pro Rocca archetypem kolektivního nevědomí, které hraje roli v lidských interakcích a zakrývá často i nám samotným, kdo vlastně jsme.

Ragaa Eldin jako Kalaf v zajetí hádanek v Turandot. (Foto: Martin Popelář)

S dalšími vizuálními symboly Rocc pracuje náznakově. Nostalgické vzpomínky na domov v áriích ministrů decentně zrcadlí pouze siluety přírodní scenérie na plátně. Tragický odchod Liu má transcendentní přesah, který ilustruje blankytně modré, čisté a jasné nebe. Kostýmy *Belindy Radulović* odpovídají charakteru a společenské roli jednotlivých postav. Symetralou všeho jsou úchvatné šaty Turandot, které reprezentují nejen její postavení, ale i chlad a krutost. Kostýmy mají i smysl pro nadsázku – císař nosí sako a zlatou stuhu, tradiční úřednický hodnostář Mandarín má na sobě vojenské oblečení.

Divák je vtažen do procesu hádanek, jejichž zadání scéna vyobrazuje atraktivními grafickými symboly připomínajícími QR kódy. Nelze si nevšimnout

ani významového propojení se třemi mlčenlivými enigmami a jejich vábivými tanečními gesty. Enigmy procházely divadlem také během přestávek, kde je mohli diváci potkat. O rafinovanou pohybovou spolupráci inscenace se postarala *Nataša Novotná*.

Enigma z ostravské Turandot. (Foto: Martin Popelář)

Národní divadlo moravskoslezské jako obvykle připravilo dvě alternativní obsazení ústředních postav pro čtvrteční i sobotní premiéru. I tentokrát se ukázalo, že nejde o první a druhé, či kvalitativně nesouměřitelné sestavy, nýbrž o pečlivou strategii a nanejvýš kompetentní volbu šéfa ostravské opery Marka Šedivého.

Timura v sobotu ztvárnil *Jozef Benci*. Jeho mohutný hlas dodal zuboženému tatarskému králi hrdý majestát a dramatickou sílu, kterou ovšem při svých mimořádných dispozicích slovenský basista držel v přijatelných dynamických mezích. Benci potěšil také lyrickým výrazem a kantabilitou, která vyrůstala z konkrétního okamžiku a spájela se s jeho hereckým nadáním. Jeho syna Kalafa sehrál egyptský tenorista *Ragaa Eldin*. V tuzemském kontextu zřídka vídaný umělec se během posledních let úspěšně etabloval na evropských operních jevištích. Připomeňme, že Kalafa Eldin ztvárnil už v berlínské

Deutsche Oper před pěti lety. Eldinův strhující výkon v ostravské inscenaci lze ohodnotit pouze jediným slovem: „dokonalý“. Egyptský tenor se blýsknul pevným, vytrvalým a vyrovnaným hlasem s hřejivými a zakulacenými výškami. Slavná árie „Nessum dorma“ (Ať nikdo nespí) v jeho fantastickém podání by podle mého názoru nezapadla ani na nejprestižnějších světových scénách.

Z opery Turandot. (Foto: Martin Popelář)

Velmi šťastně se sešla také trojice ministrů Ping, Pang, Pong, kterou v sobotu potměšile i rozkošně sehráli *Sungbin Kim*, *Vít Šantora* a *Juraj Nociar*. Trio potěšilo dobrou interakcí a skvěle stříženými rozdílnými povahami svých postav. Co se týče individuálního pěveckého pojetí, musíme vyzdvihnout znamenitý výkon jihokorejského barytonisty. Sungbin Kim je obrovský talent a jeho obdivuhodně nosný, ohebný baryton, jakož i herecký talent, jsou do budoucna značným příslibem.

Sungbin Kim a Gabrijele Deglin. (Foto: Martin Popelář)

O císaři *Jana Vacíka* jsme referovali v reflexi čtvrté premiéry, otrokyni Liu po Veronice Rovné ztělesnila v sobotu chorvatská sopranistka *Gabrijela Deglin*. Je přínosné, že Národní divadlo moravskoslezské nabízí v novém nastudování mezinárodní obsazení. Díky tomu se nabízí srovnání, které mimo jiné dokládá, jak mnohotvárné, třebaže podobně přesvědčivé, může být individuální pojetí jedné a téže role. Oproti „stříbrnému“ hlasu Rovné, který je obdařen vzácnou lehkostí, flexibilitou a křišťálově zářivými výškami, učaroval soprán Deglin svou potemnělou barvou a širokým, plně znějícím tónem. K tomu nutno přičíst její soustředěný a neokázalý herecký přístup, který přiléhavě odpovídal ženě s utajovaným bouřlivým citovým životem.

Ragaa Eldin a Frédérique Friess v ostravské inscenaci opery Turandot. (Foto: Martin Popelář)

Dalším nezpochybnitelným triumfem ostravské inscenace je *Frédérique Friess*. Její pojetí je vzdálené neproniknutelnému výrazu Maily Hundeling. Friess jako Turandot vládne širokou paletou emocionálních odstínů, které se odráží v jejím vitálním hereckém ztvárnění. Je důrazná a naléhavá, překvapuje nekompromisními gesty a vnitřní energií. V její interpretaci se schází hudební inteligence s muzikalitou, čemuž odpovídala nenásilná, avšak dramaticky přesvědčivá výstavba hudebních frází. Soprán Friess má dobrou průbojnost, přitom její Turandot nesázela jen na povrchní intenzitu, ale potěšila psychologicky gradujícím výrazem, který se vyhýbal pěvecké šabloně. Ani v nejobtížnějších partiích neztrácel hlas francouzské sopranistky svou ušlechtilou barvitost, napětí a jistotu. Ostravská inscenace nabízí v obou případech nesmírně zajímavé Turandot.

Frédérique Friess v opeře Turandot. (Foto: Martin Popelář)

Pro pořádek doplníme, že sobotní představení doprovodily ještě i spolehlivé výkony Tomasze Suchanka v roli Mandarína, *Jiřího Dvořáka*, *Anežky Olosové*, *Petry Sejkorové* a *Julie Svitíčové*. Orchestr pod pozornou a muzikální taktovkou *Marka Šedivého* je báječně připraven a zvládá náročnou partituru s dravým temperamentem i smyslem pro instrumentální zvukomalbu. V neposlední řadě můžeme v konsenzu se čtvrtetní první premiérou potvrdit, že sbor Národního divadla moravskoslezského zanechal v aktuální Turandot jednu z nejsilnějších a nejvelkolepějších stop.

Ostravská Turandot je inscenací, která vyrůstá z pokorného a mimořádně vnímavého přístupu k Pucciniho poslednímu dílu. Činí tak invenčním způsobem, jenž se vyhýbá rutině a současně nerozměňuje dramaticky sevřenou operu nesourodými prvky. Režijní a scénografická vize Rocca je příkladem neobyčejně intimního a důkladného přístupu, který se zrcadlí nejen v konkrétní intelektuálně a filozoficky bohaté koncepci, ale i v laskavém a ohleduplném přístupu k celému procesu a jeho jednotlivým segmentům.

Středobodem jeho Turandot není jen láska a věčné otázky, které probouzí. V centru Turandot je nevýslovná nepochopitelná bytost jménem člověk.

*

Turandot. Hudba: Giacomo Puccini. Režie: Rocc. Hudební nastudování: Marek Šedivý. Scéna: Rocc. Kostýmy: Belinda Radulović. Dramaturgie: Juraj Bajús. Sbormistr: Jurij Galatenko. Recenze je psána z druhé premiéry uvedené v sobotu 21. prosince 2024 v Národním divadle moravskoslezském – Divadle Antonína Dvořáka v Ostravě.

*

Přečtěte si také **recenzi první premiéry** uvedené ve čtvrtek 19. prosince 2024.